

TÜRKİYE 'DE AFETLER YAZILI SORU VE CEVAPLARINA ÖRNEKLER

1. Soru: Türkiye'nin yer şekilleri, kütle hareketlerinin (heyelan ve kaya düşmesi) sıklığını ve şiddetini nasıl etkilemektedir?
2. Soru: Beşeri müdahaleler, sel ve taşkınların birer "afete" dönüşmesinde nasıl bir rol oynamaktadır?
3. Soru: Türkiye'de çığ olaylarının en çok Doğu Anadolu ve Doğu Karadeniz'in iç kesimlerinde görülmesinin temel nedenleri nelerdir?
4. Soru: Hızlı nüfus artışı ve düzensiz şehirleşme, deprem bölgelerindeki riskleri nasıl tetiklemektedir?
5. Soru: Doğal afetlerin Türkiye ekonomisi üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkileri nelerdir?.
6. Soru: Kaynaklarda "sosyal afetler" olarak nitelendirilen olayların toplumsal yapı üzerindeki etkileri nelerdir?.
7. Soru: Orman yangınlarının Türkiye'deki coğrafi dağılımı ile insan faktörü arasındaki ilişkiyi açıklayınız.
8. Soru: Türkiye'deki ana deprem kuşakları ile ülkenin morfolojik yapısı arasında nasıl bir ilişki vardır?
9. Soru: Afet risklerini azaltma konusunda devletin planlama ve denetim sorumlulukları nelerdir?
10. Soru: Bireyler, afetlerin yıkıcı etkilerini minimize etmek için günlük yaşamlarında ne tür sorumluluklar üstlenmelidir?

1. Soru: Türkiye'nin yer şekilleri, kütle hareketlerinin (heyelan ve kaya düşmesi) sıklığını ve şiddetini nasıl etkilemektedir?

Cevap: Türkiye'nin dağlık ve engebeli yapısı, kütle hareketleri için zemin hazırlayan en temel faktördür. Özellikle yer şekillerindeki eğimin fazla olması, yamaç dengesini bozarak tabakaların kaymasını kolaylaştırır; bu durum Doğu Karadeniz ve Doğu Anadolu gibi engebeli bölgelerde heyelan riskini doğrudan artırır.

2. Soru: Beşeri müdahaleler, sel ve taşkınların birer "afete" dönüşmesinde nasıl bir rol oynamaktadır?

Cevap: İnsan faaliyetleri, doğal drenaj sistemini bozarak selin etkisini büyütür. Özellikle dere yataklarının yerleşime açılması, kuru dere yataklarının yol haline getirilmesi ve yataklara çöp/moloz dökülerek akış alanının daraltılması, yağış anında suyun tahrip gücünü artırarak büyük can ve mal kayıplarına neden olur,.

3. Soru: Türkiye'de çığ olaylarının en çok Doğu Anadolu ve Doğu Karadeniz'in iç kesimlerinde görülmesinin temel nedenleri nelerdir?

Cevap: Bu bölgelerde çığ riskini artıran iki temel faktör; yüksek dağlık arazi yapısı ve özellikle 28 ile 45 derece arasındaki dik eğimlerdir. Ayrıca bu alanlarda bitki örtüsünün zayıf olması ve yoğun kar yağışı, biriken kar kütlelerinin yer çekimiyle harekete geçmesini kolaylaştırır,.

4. Soru: Hızlı nüfus artışı ve düzensiz şehirleşme, deprem bölgelerindeki riskleri nasıl tetiklemektedir?

Cevap: Hızlı nüfus artışı, insanların riskli alanlara (fay hatlarına yakın, yumuşak zeminli araziler) yerleşmesine neden olur,. Bu düzensiz gelişme sırasında binalarda kalitesiz yapı malzemesi kullanılması ve mühendislik hataları, depremin fiziksel şiddetinden bağımsız olarak can kaybı derecesini artıran en önemli beşeri faktörlerdir,.

5. Soru: Doğal afetlerin Türkiye ekonomisi üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkileri nelerdir?

Cevap: Afetler, ülkenin kalkınma kaynaklarının hasar onarımına aktarılmasına neden olur. Doğrudan etkiler arasında binaların, tarım alanlarının ve sanayi tesislerinin zarar görmesi yer alırken; dolaylı olarak enerji ve ulaşım hatlarının kopması, ticari faaliyetlerin durması ve üretim zincirinin bozulması ekonomik yapıyı felç eder.

6. Soru: Kaynaklarda "sosyal afetler" olarak nitelendirilen olayların toplumsal yapı üzerindeki etkileri nelerdir?

Cevap: Göç, savaş ve terör gibi "sosyal afetler" ile büyük doğal afetler sonrasında yaşanan zorunlu göçler, hem terk edilen hem de yeni yerleşilen bölgelerin sosyal dokusunu kökten değiştirir. Bu süreçler toplumsal dayanıklılığı zayıflatır ve bireyler üzerinde derin psikolojik travmalar ile yaşam düzeni bozukluklarına yol açar.

7. Soru: Orman yangınlarının Türkiye'deki coğrafi dağılımı ile insan faktörü arasındaki ilişkiyi açıklayınız.

Cevap: Türkiye'deki orman yangınlarının %90'ı, yaz kuraklığının şiddetli olduğu Akdeniz ve Ege kıyı kuşağında yoğunlaşmıştır. Bu yangınların %96'sı insan eliyle (ihmal, dikkatsizlik veya müdahale) çıkmaktadır; yani iklim uygun zemin hazırlarken, afeti başlatan temel unsur beşeri hatalardır,.

8. Soru: Türkiye'deki ana deprem kuşakları ile ülkenin morfolojik yapısı arasında nasıl bir ilişki vardır?

Cevap: Türkiye'deki Kuzey, Batı ve Güney Anadolu deprem kuşakları, ülkenin genel dağ sıraları ve morfolojik hatları ile büyük bir paralellik gösterir,. Bu durum, ülkenin jeolojik oluşum süreci ile yer şekillerinin gelişiminin birbirinden bağımsız olmadığını kanıtlar.

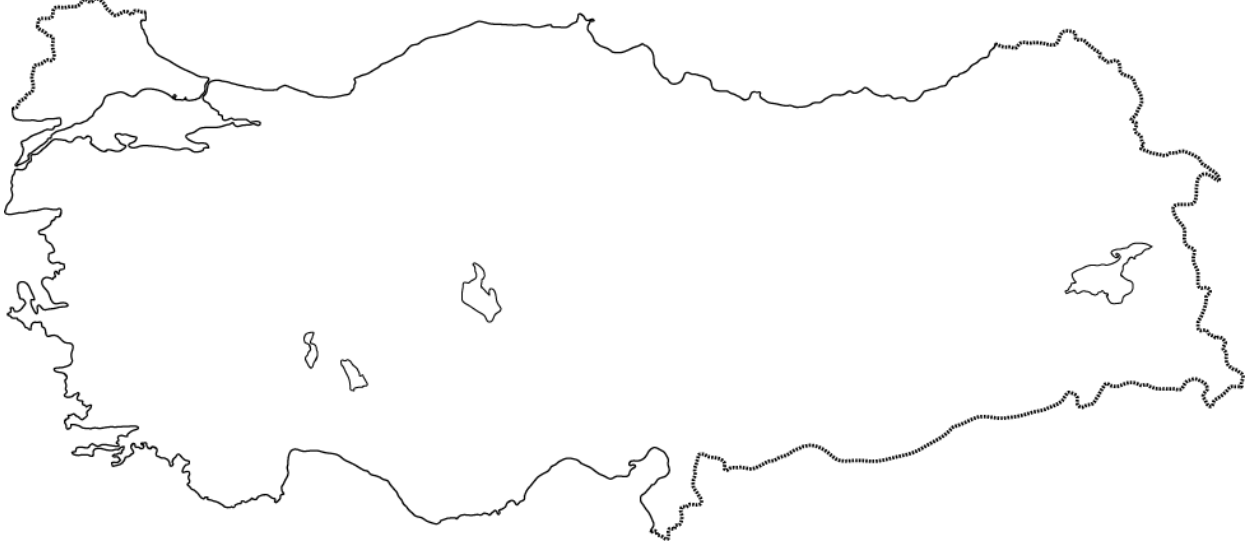
9. Soru: Afet risklerini azaltma konusunda devletin planlama ve denetim sorumlulukları nelerdir?

Cevap: Devlet; yerleşim yerlerini güvenli alanlarda kurmak, riskli havzaların iskana açılmasını önlemek ve binaların deprem yönetmeliğine uygunluğunu denetlemekle yükümlüdür. Ayrıca ormanların korunması ve yangınlara karşı teknik altyapının (yangın havuzları vb.) oluşturulması da stratejik devlet görevleri arasındadır.

10. Soru: Bireyler, afetlerin yıkıcı etkilerini minimize etmek için günlük yaşamlarında ne tür sorumluluklar üstlenmelidir?

Cevap: Bireyler, konut seçerken zemin yapısına ve yapı kalitesine dikkat etmeli; akarsu yataklarını daraltacak atık yönetiminden kaçınmalıdır. Ayrıca ormanlık alanlarda ateş yakmayarak yangın riskini azaltmalı ve çığ riski olan bölgelerde gürültü gibi kar kütlelerini tetikleyecek faaliyetlerden uzak durmalıdırlar.

SİZ BULUN

11-Yukarıdaki Türkiye haritası üzerinde Türkiye'de etkili olan **deprem kuşaklarını** hat olarak gösterebilir misiniz?

12-Yukarıdaki Türkiye haritası üzerinde Türkiye'de **orman yangınlarının** hangi bölgelerde etkili olduğunu gösterebilir?

13-Yukarıdaki Türkiye haritası üzerinde **heyelan ve kaya düşmesi** riskinin bölgeleri gösterebilir misiniz?

14-Yukarıdaki Türkiye haritası üzerinde **çığ olaylarının** etkili ve yaygın olduğu yerleri gösterebilir misiniz?

15-Yukarıdaki Türkiye haritası üzerinde **çölleşme** riskinin etkili olduğu bölgeleri gösterebilir misiniz?

16-Yukarıdaki Türkiye haritası harita üzerinde **sel ve taşkınların** etkili olduğu bölgeleri gösterebilir misiniz?